

RP 165/2014 rd

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 7 § i barnbidragslagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att 7 § i barnbidragslagen som gäller barnbidragets belopp ändras. I samband med rambeslutet om statsfinanserna 2015—2018 beslutades det som en del av utgiftsbesparingarna i statsfinanserna om en besparing i barnbidraget. Statens utgifter minskar därmed med 110 miljoner euro. Det föreslås att besparingen i barnbidragen verkställs genom att barnbidraget på alla nivåer sänks med 8,1 procent. Sänkningen ska inte gälla barnbidragets ensamförsörjartillägg.

Sänkningen av barnbidraget påverkar inte den ekonomiska situationen för familjer som får utkomststöd eftersom barnbidraget vid uträkningen av utkomststödet beaktas som inkomst som påverkar utkomststödet storlek.

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2015 och avses bli behandlad i samband med den.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2015.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	3
1 NULÄGE	3
2 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	4
2.1 Alternativ	4
3 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	5
4 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	7
5 SAMBAND MED ANDRA PROPOSITIONER	7
DETALJMOTIVERING	7
1 LAGFÖRSLAG	7
2 IKRAFTTRÄDANDE	7
3 FÖRHÅLLANDE TILL GRUNDLAGEN SAMT LAGSTIFTNINGSORDNING	7
LAGFÖRSLAG	10
Lag om ändring av 7 § i barnbidragslagen	10
BILAGA	11
PARALLELLTEXT	11
Lag om ändring av 7 § i barnbidragslagen	11

ALLMÄN MOTIVERING

1 Nuläge

Enligt 7 § 1 mom. i barnbidragslagen är barnbidraget 104,19 euro per barn och kalendermånad. Om en person har rätt att lyfta barnbidrag för flera än ett barn, är barnbidragets belopp enligt 7 § 2 mom. i lagen för det andra barnet 115,13 euro, för det tredje barnet 146,91 euro, för det fjärde barnet 168,27 euro och för varje påföljande barn 189,63 euro per kalendermånad.

I 7 § 3 mom. i lagen föreskrivs det om barnbidragets ensamförsörjartillägg. För en ensamförsörjares barn betalas barnbidraget höjt med 48,55 euro per kalendermånad. Med ensamförsörjare avses i barnbidragslagen en person som har rätt att lyfta barnbidrag och som i början av betalningsmånaden för barnbidraget inte lever i äktenskap eller som före betalningsmånadens början har flyttat ifrån sin make i syfte att upphöra med samlevnaden. Som ensamförsörjare anses dock inte en person som utan att ingå äktenskap fortgående lever tillsammans med en annan person i gemensamt hushåll under förhållanden av äktenskapsliknande natur.

Enligt 7 § 4 mom. i lagen är barnbidraget 104,19 euro per kalendermånad om barnet så som avses i 11 § 1 mom. är i anstalts- eller familjevård och barnbidraget betalas till kommunen eller om bidraget med stöd av 12 § 1 mom. betalas till barnet självt. Också i de fallen betalas barnbidraget förhöjt med ensamförsörjartillägget om det gäller en ensamförsörjares barn.

Rätt att lyfta barnbidraget har enligt 6 § i barnbidragslagen den som mottagare meddelade föräldern till eller vårdnadshavaren för barnet i vars vård barnet är. Om det uppstår oklarhet om vem som har rätt att lyfta barnbidraget, har den person rätt att lyfta bidraget som huvudsakligen har hand om barnets vård och fostran. Om någon annan person har hand om barnets vård och fostran har han rätt att lyfta barnbidraget.

Enligt 3 § i barnbidragslagen är det Folkpensionsanstalten som verkställer barnbidragen. Enligt 4 § betalar staten ersättning till Folkpensionsanstalten för kostnaderna för förmånerna.

I 21 § i lagen föreskrivs det om indexbindning av barnbidraget. Genom lagen om ändring av 21 § i barnbidragslagen (1144/2010) bands barnbidraget vid de ändringar i konsumentpriserna som motsvarar folkpensionsindex från och med den 1 mars 2011. Samtidigt gjordes enligt den lagens ikraftträdandebestämmelse också den första indexförhöjningen med en storlek på 0,4 procent. Följande indexförhöjning gjordes den 1 januari 2012 med en storlek på 3,8 procent. Enligt lagen om ändring av 21 § i barnbidragslagen (713/2012) justeras barnbidraget enligt lagen om folkpensionsindex inte åren 2013—2015. Följande indexförhöjning torde alltså göras den 1 januari 2016.

Barnbidraget är den största socialskyddsförmånen som betalas till familjer. I februari 2014 var det allt som allt 555 861 familjer som fick barnbidrag för lite över en miljon barn, eller exakt 1 011 601. Totalt betalades cirka 1 500 000 000 euro i barnbidrag 2013. Av de familjer som fick barnbidrag 2013 hade 257 240 familjer ett barn, 224 698 familjer två barn, 77 424 familjer tre barn, 19 277 familjer fyra barn och 5 684 familjer fem barn.

Enligt Statistikcentralen fanns det i Finland i slutet av 2012 totalt 578 000 barnfamiljer. Vid årets slut 2012 bodde i genomsnitt 1,83 minderåriga barn i barnfamiljer. Det fanns tre barn i 13 procent och minst fyra barn under 18 år i fem procent av barnfamiljerna. Enligt Statistikcentralens klassificering räknas som ensamförsörjare endast de familjer med en förälder där det finns barn under 18 år. Av alla barnfamiljer var familjerna med en förälder 2012 20,4 %. Då fanns det 184 446 barn i de familjerna.

Barnbidragens betydelse i barnfamiljernas inkomstbildning är i genomsnitt rätt anspråkslös. Familjernas disponibla inkomster bildas huvudsakligen av löne- eller företagarinkomster, förmåner av utkomstskydd för arbetslösa eller sjukdagpenning, eller utkomststöd om de övriga inkomsterna är otillräckliga. Barnbidragen utgjorde 2010 i genomsnitt drygt 3 procent av bruttoinkomsterna i de hushåll som fick barnbidrag. Av den disponibla inkomsten är barnbidragets andel lite

större, i medeltal 4 procent. Barnbidragen har större betydelse i inkomstbildningen hos barnfamiljer med små inkomster och familjer med många barn samt hos ensamförsörjarna. Hos de hushåll som 2010 fick barnbidrag utgjorde barnbidraget i den tiondel av hushållet som hade de minsta inkomsterna i genomsnitt knappa 9 procent av de disponibla inkomsterna. Hos tiondelen med de högsta inkomsterna var motsvarande andel cirka 1,5 procent. I familjer med minst fyra barn utgjorde barnbidraget i medeltal 11 procent av de disponibla inkomsterna. Hos ensamförsörjarna var barnbidragets andel av de disponibla inkomsterna i genomsnitt knappa 8 procent.

2 Målsättning och de viktigaste förslagen

Syftet med förslaget är att få en utgiftsbesparing i statsfinanserna. I samband med rambeslutet om statsfinanserna 2015—2018 beslutades det som en del av utgiftsbesparingarna i statsfinanserna om en besparing i barnbidraget. Statens utgifter minskar därmed med 110 miljoner euro. I samband med rambeslutet konstaterades det att Finlands ekonomiska situation har visat sig vara sämre än beräknat och även bedömningarna av utsikterna på medellång sikt har försvagats. Bakgrunden till den svaga utvecklingen är å ena sidan problemen i världsekonomin och i euroområdet och å andra sidan strukturomvandlingen i finsk industri och en svag konkurrenskraft. När den ekonomiska tillväxten och sysselsättningen har blivit sämre än förutsett har det visat sig vara svårt att uppnå de mål som regeringen ställt upp för statsfinanserna. För att statens skuldsättning ska avbrytas på ett trovärdigt sätt och inom en realistisk tidtabell beslutades det i ramförhandlingarna om statsfinanserna om nya åtgärder för att minska på statens utgifter och öka inkomsterna med 2,3 miljarder euro 2018. Avsikten med besluten är att föra en ekonomisk politik som främjar långsiktig stabilitet och som stärker förutsättningarna för ekonomisk tillväxt och balanserar statsfinanserna. Genom den lagändring som nu föreslås genomförs besparingen i barnbidraget som ingår i rambeslutet.

I propositionen föreslås det att 7 § i barnbidragslagen ändras. Barnbidragets belopp fastställs i 7 § i barnbidragslagen. Det föreslås att besparingen i barnbidragen verkställs genom att barnbidraget på alla nivåer sänks med 8,1 procent. Barnbidragets belopp ska enligt förslaget alltså sänkas för varje barn som bidraget betalas för enligt den stigande nivån ända till det femte barnet varefter barnbidraget betalas i samma storlek som för det femte barnet. Barnbidragets belopp är för det första barnet 95,75 euro, för det andra barnet 105,80 euro, för det tredje barnet 135,01 euro, för det fjärde barnet 154,64 euro och för varje påföljande barn 174,27 euro. Ensamförsörjartillägget ska fortfarande vara 48,55 euro per månad för varje barn som berättigar till barnbidrag. Bidragets ensamförsörjartillägg ska alltså inte sänkas.

Sänkningen av barnbidraget påverkar inte den ekonomiska situationen för familjer som får utkomststöd eftersom barnbidraget vid uträkningen av utkomststödet beaktas som inkomst som påverkar utkomststödet storlek. Sänkningen av barnbidraget ökar sålunda på motsvarande sätt utkomststödet belopp.

2.1 Alternativ

Sättet att verkställa besparingen i barnbidraget har bedömts ur aspekten av en ökande barnfattigdom med beaktande av nedskärningens inverkan på de disponibla inkomsterna och ändringen i den så kallade Gini-koefficienten. Dessutom har man vid bedömningen av sättet att verkställa besparingen beaktat effekten på utkomststödet. Som alternativ för genomförandet har man bedömt en jämnstor nedskärning av barnbidraget, beskattning av barnbidraget, övergång till ett system med lika stora barnbidrag och ett barnbidrag som är beroende av inkomst. På basis av vad som anförs nedan verkar det som om en sänkning av barnbidragets belopp med en jämnstor procent skulle öka barnfattigdomen minst.

Jämnstor nedskärning

Den eftersträvade besparingen i barnbidraget fås till stånd genom en sänkning av alla nivåer av bidraget med 8,1 procent. Barnbi-

dragets belopp ska enligt förslaget alltså sänkas för varje barn som bidraget betalas för enligt den stigande nivån ända till det femte barnet varefter barnbidraget betalas i samma storlek som för det femte barnet. Barnbidragets belopp är för det första barnet 95,75 euro, för det andra barnet 105,80 euro, för det tredje barnet 135,01 euro, för det fjärde barnet 154,64 euro och för varje påföljande barn 174,27 euro. Ensamförsörjartillägget ska fortfarande betalas i den nuvarande omfattningen, 48,55 euro per månad, för varje barn som berättigar till barnbidrag.

Om barnbidraget sänks med 8,1 procent ökar barnfattigdomen med 0,35 procentenheter när effekten på utkomststödet inte beaktas och med 0,26 procent när den beaktas. Den genomsnittliga effekten av sänkta barnbidrag på de disponibla inkomsterna varierar i någon mån beroende på familjetyp: konsekvenserna är enligt beräkningar störst hos ensamförsörjare och hos familjer med många barn. Procentuellt sett varierar effekten på de disponibla inkomsterna mellan - 0,40 och - 1,95 % när effekten på utkomststödet inte beaktas och mellan - 0,27 och - 1,23 % när effekten beaktas.

Beskattning av barnbidraget

Om barnbidraget görs skattepliktigt räknas det som förvärvsinkomst och beskattas såsom andra skattepliktiga sociala förmåner, alltså hårdare än arbetsinkomster. Modellen uppmuntrar till intern skatteplanering inom familjen vilket på olika sätt kan öka ojämlikheten bland familjerna. Ett skattepliktigt barnbidrag ökar inkomstskillnaderna bland befolkningen. Dessutom skulle ett skattepliktigt barnbidrag försvaga de ekonomiska incitamenten till arbete eftersom barnbidraget då minskar när arbetsinkomsterna ökar.

Enligt bedömningar är beskattning av barnbidragen inte nödvändigtvis en så socialt rättvis lösning som det vid första påseendet verkar. Nätet av sociala förmåner och inkomster hos barnfamiljerna är så invecklat att det är svårt att bedöma hur en beskattning av barnbidraget utfaller och vilka de administrativa konsekvenserna blir. Enligt uppskattningar verkar det emellertid som om en lösning med beskattning på basis av mikrosimu-

lering inte jämnar ut inkomstskillnader utan snarare tvärtom. Det blir till exempel problem då beskattningen ska differentieras för kapital- och förvärvsinkomster. Barnbidragen kan knappast definieras som kapitalinkomst. En person med stora kapitalinkomster men obetydliga förvärvsinkomster skulle kunna få barnbidraget skattefritt.

Ett jämnstort barnbidrag

Ett alternativ till besparingsåtgärd är att övergå till ett jämnstort barnbidrag. Enligt uppskattningar innebär en betalning av förmånen för alla barn till samma belopp som i nuläget betalas i barnbidrag för det första barnet (104,19 €) en besparing på cirka 130 miljoner i statsfinanserna. Samtidigt ökar behovet av utkomststöd som kommunerna betalar med cirka 10—13 miljoner och fattighedsrisken ökar med cirka 0,6 procentenheter. En övergång till jämnstort barnbidrag får de mest negativa konsekvenserna för familjer med många barn, där inkomstförlusten blir märkbar jämfört med till exempel familjer med ett eller två barn.

Barnbidrag beroende av inkomst

Om barnbidraget blir beroende av inkomsterna och inte ges till höginkomsttagare uppstår samma problematik som vid beskattning av barnbidraget. Det blir ännu svårare att besluta om och kräver mer byråkrati. Då måste man mer ingående utreda varierande inkomster, familjeförhållanden och övriga villkor för att förmånen ska betalas. Förutom utkomststödet och bostadsstödet riktar man då en ny inkomstöverföring till låginkomsttagare som förvärrar flitfällorna när det gäller att ta emot arbete. Om barnbidragen tas bort från höginkomsttagarna försvagas systemets legitimitet, principen om utjämning av familjekostnaderna bryts ned och tyngdpunkten flyttas mot allmän inkomstutjämning.

3 Propositionens konsekvenser

En sänkning av barnbidragen ger på årsbasis en besparing i statens medel på 113 miljoner euro när kompensationen genom ut-

komststöd som betalas till dem med de allra minsta inkomsterna beaktas.

Barnbidraget är en förmån som hör till socialskyddssystemet och som betalas i enlighet med 7 § i barnbidragslagen. Barnbidragets belopp stiger när antalet barn växer, dock så att barnbidragets belopp från och med det femte barnet är lika stort. Skillnaden mellan det barnbidrag som betalas för det första och för det femte barnet är för närvarande cirka 85 euro och med den föreslagna sänkningen cirka 78 euro. En familj med fem barn får i nuläget totalt 724,13 euro i barnbidrag och efter den föreslagna sänkningen är summan 665,47 euro. För en familj med två barn är de motsvarande summorna för närvarande 219,32 euro och i fortsättningen 201,55 euro. En sänkning av barnbidragets belopp påverkar angivet i pengar alltså mest familjer med flera barn.

Av barnfamiljerna är ensamförsörjarna i den allra svagaste ställningen. Låga inkomster är bland dem enligt Statistikcentralen mer än tre gånger vanligare än i barnfamiljer med två vårdnadshavare. Barnbidragets ensamförsörjartillägg ska inte sänkas och därför kommer ensamförsörjarna i fortsättningen att få samma förhöjning som i nuläget (48,55 e/mån.) för varje barn under 17 år som de har vårdnaden om. Barnbidragen har större betydelse än genomsnittligt i ensamförsörjarnas inkomstbildning. I fortsättningen kommer till exempel en ensamförsörjare med två barn att få barnbidrag totalt 298,65 euro.

Barnbidraget tas enligt 11 § i lagen om utkomststöd (1412/1997) i beaktande som inkomst när utkomststöd beviljas. En sänkning av barnbidragets belopp ökar därför i någon mån utgifterna för utkomststöd. En sänkning av barnbidragets belopp försvagar således inte den ekonomiska ställningen för de barnfamiljer som har de allra minsta inkomsterna, de som får utkomststöd.

Enligt en rapport med statistik över utkomststödet som Institutet för hälsa och välfärd har publicerat fick 50 065 barnfamiljer utkomststöd 2012. Procentuellt sett fick 8,7 procent av alla barnfamiljer utkomststöd. När likheterna mellan betalandet av barnbidrag och utkomststöd jämförs bör man beakta att barnbidrag betalas endast för barn under 17

år medan barn under 18 år beaktas vid beräkningen av utkomststöd.

Nedskärningen av barnbidraget bedöms öka utgifterna för utkomststöd 2015 med cirka 6 miljoner euro. Barnbidraget vid beskattningen, som beretts vid finansministeriet samtidigt med propositionen, torde dock bidra till att minska behovet av utkomststöd. Staten och kommunerna finansierar utgifterna för grundläggande utkomststöd till lika stora delar. En ökning av utgifterna för det delas alltså jämnt mellan staten och kommunerna. Ökningen av utgifterna för utkomststödet har uppskattats på basis av uppgifter om utkomststödet till barnfamiljer i Institutet för hälsa och välfärds statistik. Den färskaste statistiken är från 2012. Vid bedömningen har man emellertid strävat efter att beakta en förutsedd ökning av antalet som får utkomststöd 2012—2015. En nedskärning av barnbidragen ökar mängden barnfamiljer som får utkomststöd. Detta antal så kallade nya utkomststödtagare och deras andel av ökningen av utgifterna för utkomststöd har man försökt uppskatta genom en mikrosimuleringsmodell som Statistikcentralen förvaltar. De nya stödtagarnas andel av ökade utgifter för utkomststöd till följd av en nedskärning av barnbidragen verkar emellertid bli obetydlig. Ökningen av utgifterna för utkomststöd beror också närmast på att de barnfamiljer som redan tidigare har fått utkomststöd får lite mer efter nedskärningen av barnbidraget.

Propositionen kan bedömas få marginella könskonsekvenser eftersom största delen av ensamförsörjarna är kvinnor och även i hushåll med två vårdnadshavare betalas barnbidraget ofta till modern. Därför kan utbetalningen av barnbidrag få konsekvenser för familjens interna användning av inkomsterna.

Det uppskattas att barnbidrag 2015 betalas från momentet för i medeltal 1 014 100 barn. Av dem är cirka 154 600 barn till ensamförsörjare. Till dem betalas förhöjt barnbidrag. Antalet familjer som får barnbidrag uppskattas 2015 till cirka 557 900.

Konsekvenser för barn

När besparingar riktas till barnbidragen kan man inte helt undvika negativa konsekvenser

för barn. Sparåtgärder som gäller barnbidraget ökar ofrånkomligen barnfattigdomen i åtminstone någon grupp av barnfamiljerna. Bedömningen av konsekvenser för barn har gjorts med utgångspunkt från hur besparingen ska genomföras för att så lite som möjligt öka barnfattigdomen och därigenom ha konsekvenser för barnens liv och ställning i samhället. Särskild uppmärksamhet har fäst vid vilket alternativ som tryggar ställningen för de barn som redan nu är i den svagaste situationen (ensamförsörjare och familjer med många barn).

För barnen är större ekonomiska konsekvenser indirekta via de ovan anförda konsekvenserna. Den sparåtgärd som har de minst negativa konsekvenserna för en ökad barnfattigdom är också ur ett bredare perspektiv på konsekvenser för barnen det hållbaraste alternativet att genomföra besparingen i barnbidraget.

4 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid social- och hälsovårdsministeriet i samarbete med finansministeriet. För beredningen har man också bett Folkpensionsanstalten om beräkningar och uppskattningar som gäller verkställandet av sparåtgärder som riktar sig till barnbidraget och dess konsekvenser. Propositionen har också behandlats av delegationen för kommunal ekonomi och kommunförvaltning.

5 Samband med andra propositioner

Propositionen hänför sig till budgetpropositionen för 2015 och avses bli behandlad i samband med den.

DETALJMOTIVERING

1 Lagförslag

7 §. *Barnbidragets storlek.* Paragrafen reglerar barnbidragets storlek. De föreslagna föreskrifterna motsvarar den nuvarande lagen, dock så att barnbidragets belopp sänks med 8,1 procent. Barnbidragets belopp ska vara 95,75 euro. Om en person har rätt att lyfta barnbidrag för flera än ett barn, är barnbidragets belopp för det andra barnet 105,80 euro, för det tredje barnet 135,01 euro, för det fjärde barnet 154,64 euro och för varje påföljande barn 174,27 euro per kalendermånad. Barnbidragets ensamförsörjartillägg ska vara 48,55 euro per kalendermånad.

2 Ikraftträdande

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2015.

3 Förhållande till grundlagen samt lagstiftningsordning

Barnbidraget ska speciellt bedömas med tanke på 19 § 3 mom. i grundlagen. Enligt

den skall det allmänna stödja familjerna och andra som svarar för omsorgen om barn så att de har möjligheter att trygga barnens välfärd och individuella uppväxt. Enligt förarbetena till reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna kan som exempel på stödssystem som fullföljer bestämmelsens syfte nämnas barndagvårdssystemet, verksamhet i enlighet med barnskyddslagen och materiellt stöd för barnfamiljer t.ex. i form av barnbidrag och beskattningsåtgärder (RP 309/1993 rd, s. 76) Barnbidraget är således en av de stödformer som avses i föreskriften.

I 22 § i grundlagen föreskrivs att det allmänna skall se till att de grundläggande fri- och rättigheterna och de mänskliga rättigheterna tillgodoses. I fråga om grundläggande rättigheter gäller ett så kallat försämringsförbud. Det är frågan om uppdragseffektens andra sida. Om föreskriften om grundläggande rättigheter kräver att socialskyddssystemet utvecklas till en viss nivå förbjuder den samtidigt att det existerande systemet försämrars så att det ligger under den nivån. Förarbetena till de grundläggande fri- och rättigheterna tog inte ställning till vilken nivå som ska

tryggas av socialskyddssystemets stödåtgärder.

De ekonomiska förhållandena har också ansetts ha betydelse då utvecklingsskyldigheten avseende socialskyddet behandlas. Enligt förarbetena till reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna planeras och utvecklas socialskyddet i enlighet med samhällets ekonomiska resurser (RP 309/1993 rd och GrUB 25/1994 rd s. 3.). Enligt grundlagsutskottet är det konsekvent att den rådande situationen inom den offentliga ekonomin beaktas vid dimensioneringen av förmåner som direkt finansieras av det allmänna (GrUU 34/1996 rd). Ekonomisk lågkonjunktur och offentliga ekonomiska finansieringssvårigheter är till en viss gräns acceptabla grunder för avvikelser från försämringsförbudet som gäller de sociala grundläggande rättigheterna. I detta sammanhang måste man emellertid beakta att bestämmelserna som helhet bedömda inte får äventyra skyldigheten att tillhandahålla stöd enligt grundlagen (GrUU 25/2012 rd).

Enligt förarbetena till reformen av de grundläggande fri- och rättigheterna är syftet med 19 § 3 mom. i grundlagen att delvis tillsammans med andra föreskrifter stödja barns materiella och psykiska välmående. Enligt social- och hälsovårdsutskottet förpliktar bestämmelsen det allmänna till att förvalta stödsystemen som riktas till barnfamiljerna och de familjepolitiska inkomstöverföringarna (ShUU 5/1994 rd.). Den föreslagna sänkningen av barnbidraget innebär en försvagning av det stöd till barnfamiljer som avses i 19 § 3 mom. i grundlagen. Avsikten med barnbidraget är dock inte att trygga den grundläggande försörjningen som avses i 19 § 2 mom. i grundlagen. Det stöd till familjer och andra som svarar för omsorgen om barn som avses i 19 § 3 mom. i grundlagen har ansetts komplettera den grundläggande försörjningen enligt 19 § 2 mom. i grundlagen.

En sänkning av barnbidragets belopp med 8,1 procent påverkar inkomstbildningen hos familjer med de allra minsta inkomsterna på så sätt att sänkningen av barnbidraget kompenseras via utkomststödet. Enligt 1 § i lagen om utkomststöd är utkomststödet ett ekonomiskt stöd inom socialvården som beviljas i

sista hand och syftet med det är att trygga en persons och familjs utkomst och främja möjligheterna att klara sig på egen hand. Med hjälp av utkomststödet tryggas minst den nödvändiga utkomst som en person och familj behöver för ett människovärdigt liv som 19 § 1 mom. i grundlagen tryggar var och en. En sänkning av barnbidragets belopp orsakar vad gäller familjer med de allra minsta inkomsterna att försämringen av stödet enligt 19 § 3 mom. i grundlagen kompenseras via utkomststödet. Enligt grundlagsutskottets ståndpunkt har man med hjälp av utkomstskyddssystemet velat trygga en socialt acceptabel levnadsstandard, som i de flesta fall går ut över den rättighet till grundläggande försörjning som garanteras i 19 § 1 mom. (GrUU 31/1997 rd).

Lagstiftarens behörighet att sänka socialskyddssystemets nivå ska, utöver försämringsförbudet, dessutom bedömas utgående från de allmänna förutsättningarna för begränsandet av de grundläggande rättigheterna. En sänkning på 8,1 procent av barnbidragets belopp innebär i princip inte ett väsentligt ingrepp i de förmåner som hör till de skyddade grundläggande rättigheterna och som en rätt obetydlig nedsättning av socialskyddet sträcker den sig inte heller till de grundläggande rättigheternas kärnområde.

Ur de grundläggande rättigheternas synvinkel är en sänkning av barnbidragets belopp med 8,1 procent obetydlig då barnfamiljernas hela inkomstbildning beaktas och vad gäller familjer med de allra minsta inkomsterna kompenseras sänkningen av barnbidraget med ett motsvarande tillägg i utkomststödet. Dessutom är det av betydelse att sänkningen av barnbidraget inte gäller ensamförsörjartillägget. När även syftet med den föreslagna ändringen som en åtgärd som stabiliserar statsfinanserna beaktas kan förslaget anses som en rätt marginell försämrings av det stöd till barnfamiljerna som avses i 19 § 3 mom. i grundlagen.

Grundlagsutskottet tog i sitt utlåtande 25/2012 rd ställning till en temporär indexfrysning av barnbidraget: att för tre år slopa indexhöjningar som påverkar barnbidragets storlek försämrar som helhet bedömt inte barnfamiljernas ställning till den grad att det blir ett problem med avseende på 19 §

3 mom. i grundlagen. Med anledning av det ovan anförda och på basis av grundlagsutskottets ståndpunkt som överensstämmer med det kan man anse att förslaget inte står i betydande konflikt med försämringsförbudet som gäller grundläggande rättigheter eller med de allmänna förutsättningarna för begränsande av grundläggande rättigheter. Det

kan dock vara motiverat att be grundlagsutskottet bedöma propositionen i överensstämmelse med behandlingen av propositionen om temporär indexfrysning av barnbidraget.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av 7 § i barnbidragslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i barnbidragslagen (796/1992) 7 §, sådan den lyder i lag 713/2012, som följer:

7 §

Barnbidragets storlek

Barnbidraget är 95,75 euro per barn och kalendermånad.

Om en i 6 § avsedd person har rätt att lyfta barnbidrag för flera än ett barn, är barnbidragets belopp för det andra barnet 105,80 euro, för det tredje barnet 135,01 euro, för det fjärde barnet 154,64 euro och för varje påföljande barn 174,27 euro per kalendermånad.

För en ensamförsörjares barn betalas barnbidraget höjt med 48,55 euro per kalendermånad. Med ensamförsörjare avses i denna lag en person som har rätt att lyfta barnbidrag och som i början av betalningsmånaden för barnbidraget inte lever i äktenskap eller som

före betalningsmånadens början har flyttat ifrån sin make i syfte att upphöra med samlevnaden. Som ensamförsörjare anses dock inte en person som utan att ingå äktenskap fortgående lever tillsammans med en annan person i gemensamt hushåll under förhållanden av äktenskapsliknande natur.

Om barnet så som avses i 11 § 1 mom. är i anstalts- eller familjevård och barnbidraget betalas till kommunen eller om bidraget med stöd av 12 § 1 mom. betalas till barnet självt, är barnbidraget 95,75 euro per kalendermånad. För barn till ensamförsörjare betalas dock barnbidraget höjt med 48,55 euro per kalendermånad.

_____ Denna lag träder i kraft den _____ 20 .

Helsingfors den 18 september 2014

Statsminister

ALEXANDER STUBB

Omsorgsminister *Susanna Huovinen*

*Bilaga
Parallelltext*

Lag

om ändring av 7 § i barnbidragslagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i barnbidragslagen (796/1992) 7 §, sådan den lyder i lag 713/2012, som följer:

Gällande lydelse

7 §

Barnbidragets storlek

Barnbidraget är 104,19 euro per barn och kalendermånad.

Om en i 6 § avsedd person har rätt att lyfta barnbidrag för flera än ett barn, är barnbidragets belopp för det andra barnet 115,13 euro, för det tredje barnet 146,91 euro, för det fjärde barnet 168,27 euro och för varje påföljande barn 189,63 euro per kalendermånad.

För en ensamförsörjares barn betalas barnbidraget höjt med 48,55 euro per kalendermånad. Med ensamförsörjare avses i denna lag en person som har rätt att lyfta barnbidrag och som i början av betalningsmånaden för barnbidraget inte lever i äktenskap eller som före betalningsmånadens början har flyttat ifrån sin make i syfte att upphöra med samlevnaden. Som ensamförsörjare anses dock inte en person som utan att ingå äktenskap fortgående lever tillsammans med en annan person i gemensamt hushåll under förhållanden av äktenskapsliknande natur.

Om barnet så som avses i 11 § 1 mom. är i anstalts- eller familjevård och barnbidraget betalas till kommunen eller om bidraget med stöd av 12 § 1 mom. betalas till barnet självt, är barnbidraget 104,19 euro per kalendermånad. För barn till ensamförsörjare betalas dock barnbidraget höjt med 48,55 euro per kalendermånad.

Föreslagen lydelse

7 §

Barnbidragets storlek

Barnbidraget är 95,75 euro per barn och kalendermånad.

Om en i 6 § avsedd person har rätt att lyfta barnbidrag för flera än ett barn, är barnbidragets belopp för det andra barnet 105,80 euro, för det tredje barnet 135,01 euro, för det fjärde barnet 154,64 euro och för varje påföljande barn 174,27 euro per kalendermånad.

För en ensamförsörjares barn betalas barnbidraget höjt med 48,55 euro per kalendermånad. Med ensamförsörjare avses i denna lag en person som har rätt att lyfta barnbidrag och som i början av betalningsmånaden för barnbidraget inte lever i äktenskap eller som före betalningsmånadens början har flyttat ifrån sin make i syfte att upphöra med samlevnaden. Som ensamförsörjare anses dock inte en person som utan att ingå äktenskap fortgående lever tillsammans med en annan person i gemensamt hushåll under förhållanden av äktenskapsliknande natur.

Om barnet så som avses i 11 § 1 mom. är i anstalts- eller familjevård och barnbidraget betalas till kommunen eller om bidraget med stöd av 12 § 1 mom. betalas till barnet självt, är barnbidraget 95,75 euro per kalendermånad. För barn till ensamförsörjare betalas dock barnbidraget höjt med 48,55 euro per kalendermånad.

Denna lag träder i kraft den

20 .